

LICENTIATVS

PAVLVS DE MAQVEDA CASTE-
LLANO, ET VALDERAMA IN SALMAN-
ticensi Academia Iuris Cæsarei publicus
professor, & Institutionum
Cathedræ moderator.

CLARISSIMIS ATQVE AMANTISSIMIS,
Salmanticensis Academiæ, Iuris
vtriusque studicis,

COMMENTARIA HÆC, L. BARBARIVS PHILIPPVS III.
ff. de officio pratoris dicat, perpetuamque felicitatem exoptat.

C-32-32 (2)

SALMANTICÆ.

Excudebat Didacus à Cufsio, Anno Do-
mini. M. DC. XV.

11271817

400811
MADE IN SWITZERLAND

LICENTIATVS

PAVLVS DE MAQVEDA CASTE-
LLANO, ET VALDERAMA IN SALMAN-
ticensi Academia Iuris Cæsarei publicus
professor, & Institutionum
Cathedræ moderator.

CLARISSIMIS ATQVE AMANTISSIMIS,
Salmanticensis Academiae, Iuris
vtriusque studicis,

COMMENTARIA HÆC, L. BARBARIVS PHILIPPVS III.
ff. de officio prætoris dicat, perperuamque felicitatem exoptat.

SALMANTICÆ.

Excudebat Didacus à Cufsio, Anno Do-
mini. M. DC. XV.

ferius 6. C. qui militat, possunt lib. 12. Secundo: ea vi...

rent, senatum tamen statim ingredi, edicta propo- nere, & alia ad futurum officium obeundum pertinere...

10

12

13

14

14

de veritate, ff. de acquir. her. l. 3. ff. ad S. C. Maced. l. vulgaris. 21. ff. sed & si quis, ff. de furtis, & de tur. Ca non. probant iura in c. querela 24. de elect. in c. Nuper. 4. de bigamis in cap. consultatoribus, 19. ff. de iur. patron. in c. cum inter. Secundo: Qui filij sint legitimi...

15

16

16

17

Non obstat secundum extextu difficili. In l. quod non ratione 39. ff. de legibus, quia omnia tradita a Doctores, qui constituant consuetudine per errorem posse introduci. Nam praetor quod huc doctrina refutatione non egat, constat quod si cut lex quae per expressum populi consensum sit, non conditur, quocirca eisdem populi error datur quia tunc consensus, non reperitur, I. si per errorem 15. ff. de iurid. om. su. ita nec consuetudo, in qua vt aie bat Plato, quaedam veluti ciuim conuentio facta, quae efficit, vt ea non minus, quae lex scripta, & pro nostris posita seruari debeant, l. di vtrius 34. l. Sed & ea 35. ff. de legibus. Quinimo sanctiora quod admodum videntur esse ea, quae moribus afferuntur, quae imperantur legibus, propterea quod leges vt plurimum dantur iniuris, & recusantibus, ab eo qui plus potest, vnde per eundem Plato dicitur: per vim suu leges, & plebscitata coactae, consuetudo vero dicitur a ui, paulatim in morem hominum, insinuat, & bono publico coequebitur, quod Paulus presentat, in l. imo magne 36. ff. de legibus, sicque cum nihil sit ad haec inuicem gubernationem aptius consuetudine, hanc ab errore prouenire non debere constat. Quare omnia multis & traditis a Conano. lib. 1. comm. c. 10. nu. 10. Respondet in d. l. quod non ratione, non prouari consuetudinem per errorem posse intruderi, sed potius consuetudinem non ratione, sed erroris primum inducitur, nec ad consequentias produci, nec in similibus obtineri, in quibus antea, obignit verum quae obtinuerunt, & quae obliuata sunt, non reuocantur propter publicam utilitatem ad quem pertinet, vt multa facta darent quae fieri prohibentur, vt quae decreta sunt a Barbario, qui per errorem, & liber, & praetor iudicabatur, vt in nostro textu iuxta ratione contentiam potius Celsus in d. l. quod non ratione constituit, quam refutat, vt post Anton. Fabrum in rationali ad eundem, Anton. Guiberti, Goueanum, & alios illustrat. O. uald. in nota. lit. A. lib. 1. c. 5. Nec obstat vltimum ex dictione iuris ibi adu glo, quia eius contrarium continetur in alio, quod consuetudine prouari praeualere opinionem vti constat ex l. licet iudicis 6. §. veritas, ff. de officio Praetoris in l. si pupilli 6. §. si quis, quasi, ff. de nego. gestis in l. regula 9. §. qui ignorauit, ibi, plus in re est, quam in existimatione, ff. de manumissis vindictis, lib. 1. hom. 19. ibi, nec interesse quod senserit, sed quid fecerit, ff. de acquir. rerum dominio, l. si rem 6. ibi, nihil minus existimatio subripitatis, ff. de crimine expilate haeredit. eum qui 18. §. si iniuria ibi, licet illa pueri me. alii esse quam sint, ff. de iniurijs, l. non mutant 11. c. de libellatalli causa c. per tuas 12. versic. nos attendentes qui filij sint legitimi, c. a iunct. glo. de purgatione vulgari, c. fraternitatis 9. de frigidis, & maleficis, quicquid c. veritatem 8. dist. ex quibus iuribus constat in eon cursu veritatis, & opinionis, veritatem semper praeualere. Magna enim, vt preclate Cicer. in oratione pro Marco Caelio, est vis veritatis, quae contra hominum ingenia, caliditatem, solentiam, contritum, fittas omnia infindias facile se, per se ipsam descendit laborat late, vt Saluianus, lib. 2. de prouidentia ait, sed nunquam exstinguitur, Et terte D. Chrysostomus, de laudibus Pauli: falsitatis conditio adeo misera est, vt etiam nulli sibi ad se te confescent: contra vero veritatis status, adeo fortis, & in expugnabilis, vt multis etiam impugnantibus, & crescat, & suscitetur, Quae cum ita sit, constat, in hoc articulo, iuris vt iusque, sanctiones contrarias esse. Sicque mirum videri non debet, si DD. etiam in duabus acies diuisi se perierunt, alij, licet sententia alij cot. adherentes. Inter

18

19

20

bet, elegans text. in leg. scire, r. s. aliud etiam, ff. de exculat. tutor. ibi: sed & maxime verbis legis hunc habeat intellectum...

Ex his ergo, concludimus Barbarium, hunc de quo nostre est sermo, ut potest seruum, non verum pratoris extitisse, sed tantum pratoris dignitatis possessorem fuisse, ut Vlpianus aduersus Pomponium in presenti affirmat...

Idem obseruandum fuisse, si non a populo, sed ab Imperatore Barbarius esset electus iuxta nostri textum. finalia verba, quae in hunc sensum sunt accipienda...

Ex hac nostri textus vera decidendi ratione colligitur declaratio, & interpretatio ad textum in hunc pratoris, ut veris moribus, ff. de iudicijs de quo contra nostram, l. DD. opponere solent...

intelligendam, & ampliandam esse, ut procedat, non solum in dignitate pratoria, quam Barbarius admittit, verum etiam in quocunque alio magistratu rectore, vel officiali minus legitime electo...

Sed an nostri textus decisio in iudice tantum ordinario intelligi debeat, vel sit extendenda, & amplianda, ut etiam procedat in iudice delegato putatio, controuertunt DD. Et pars negatiua probatur...

Contraria sententia, quae docet valere gesta, siue iudex putatiuus ordinarius, siue delegatus superior est, & expresse probatur ex textu in leg. c. de sententijs, & interloc. omn. iudic. ibi: si arbiter datus a magistratibus cum sententiam dixit in libertate morabatur...

43

44

45

magis est, quocumque ordinario. Imo maior, cap. sanede offi. deleg. ergo sicut actus ab ordinario factus, etiam si vnicus sit vel de vna tantum causa cogitaretur, sustinetur, ita & factus a delegato docent...

Nec similiter obstat delegatam iurisdictionem aditum esse, & per consequens extendendam non esse, nam et si id verum sit nihilominus extenditur, ut comprehendat ea que de sui natura sunt, vel que ratione, vel iuris beneficio illi adaptari possunt...

Ampliatur praterea nostri textus decisio, ut non solum obtineat in quocunque magistratu, pratore, iudice siue ordinario, siue delegato, vt superius disputatum remanet, verum etiam in quolibet alio officiali publico, vt puta in notario, aut in tabellione...

Ad idem dicendum est in eo qui tanquam tabellio ad actum adhibitus esset. Secundo probatur, ex textu in Authentico de tabellion. si vero prater hoc collatur...

46

47

48

49

Actum adhibitus esset. Secundo probatur, ex textu in Authentico de tabellion. si vero prater hoc collatur, ibi: si vnus subiacet pna tabellionis, vnus documentis propter vnitatem contrabentium non annulatur...

Contra sententia in puncto iuris superior est, nempe, vt gesta a tali tabellione valeant, non factis esse quod communis error interueniat, sed necessarius est titulus a legitimo superiore collatus...

Ampliatur praterea nostri textus decisio, ut non solum obtineat in quocunque magistratu, pratore, iudice siue ordinario, siue delegato, vt superius disputatum remanet, verum etiam in quolibet alio officiali publico, vt puta in notario, aut in tabellione...

50

51

52

53

54

verſi. declarat hanc poteſtate, &c. Vnde cũ inferior, in ſuperioris poteſtatem nõ habeat, c. cum inferior de maior, & obed. ſicq; ius poſitiuũ ea, quę iuris naturalis aut diuini ſunt enertere, aut mutare nõ poſſit c. propoſuit de cõceſſione præben. l. cas. 8. ff. de capite minu. cũ vulgariibus, cõſequens erit aſſeruarẽ per cõmunem errorem talem ordinis defectũ ſupple- ri nõ poſſe, docent Abb. in c. 1. in ſi. de preſbytero, nõ baptizato. Dec in c. ſin. nu. 54. de conſt. Vgolin. de cenſuris tabul. 2. c. 13. §. 4. Male ſibi cõtrarius cõ- elu. 649. n. 98. Ex qua ſolida doctrina colligo nõ eſſe verã ſalonis ſententiã ſupra relatã, docentis valere geſta per Põſiticum in habilem, vt foeminam cõmuni errore cõcurrente, hõ enim falſum eſt, cũ foemina iure diuino incapax ordinis Pontificatus ſit, clauis enim eccleſiæ nõ ſexui foemineo, ſed viri licet aditæ ſunt c. noua 10. de penitentis, & remiſ. iuncto c. dilecta 12. & Gloſ. ſibi verbo, iurisdictionis, de maior. & obedi. quom defectum eccleſia ſupple- re nequit ex traditis in hõ præcedenti. + Secundo colligo, quod ſi parrochus, vel iudex vſa rationis careat, vel aliud impedimentum iuris naturalis obti- neat, cõmunis error nihil proderit, vt ſane mentis exiſtimetur, vel habilis iudicetur: docent Abbas in c. ſciſcitatus, nu. 12. de reſcriptis, vbi Felinus, nu. 3. Maſcard. de probat. conſ. 649. nu. 89. Antonius Ga- briel 3. tom. cõmun. lib. 1. tit. 1. prob. cõcl. 8. nu. 16.

72

73

74

+ Tertio inferur ad quaſtionem an geſta per excommunicatũ oculis exiſtente cõmuni errore ſuf- tineantur. Et valida eſſe ex dictis colligitur nam hõ interuenit communis error, & titulus præſumptus per quem tale impedimentum iuris humani ſupletur & id colligitur aperte ex textu in c. ad probandum 22. de ſenten. & re iud. ſibi. Vnde ex iudicibus excommu- nicationis vinculo eſt publicè innodatus. Ergo ſecus quã de occulte docet gloſſa 10. verb. innodatus & gloſ. ſi. in c. deſerimus de ſeni excom. in 6. Bart. in l. r. n. 4. C. de teſtam. & hic in lectur. n. 7. & in reper. n. 9. Bald. hic. 1. lectur. n. 30. & 2. n. 20. ſalon nu. 51. & 61. Abb. in d. c. ad probandum n. 14. Voi Fel. nu. 3. Gutierrez 1. cano. c. 1. n. 87.

75

+ Nec obſtat occulte excommunicatũ vere exco- municatum eſſe, & ſic excommunicationis ſenten- tiam proferre non poſſe: cum per excommunicationem non priuetur vſu iurisdictionis contentioſę, & vo- luntarię c. audiuius 24. quod 1. quia reſpondetur id procedere ſecũdum ſtrictam diſputandi rationẽ non vero ſecũdum equitatem & comunem vtili- tatem in qua noſtra lex fundatur.

76

+ Subinferur ex his omnia geſta per parrochũ vel iudicem publice excommunicatũ ipſo iure nul- la eſſe, c. exceptione 12. verſi. excommunicatus de ex- ceptione, c. aduerſus vbi gloſ. verb. reſpore de immun. Eccleſ. c. 1. de offi. vica. in 6. vbi gloſ. verb. vigore, & Ioan. And. n. 3. Franc. 7. Horoſ. in l. & quia, nu. 47. ff. de iur. omni. iudi. Padil. in l. 1. nu. 52. C. de iuris, & fac. igno. Gutier. 1. cano. c. 1. nu. 75. + Diximus valere facta, à iudice vel parrocho occulte excommu- nicato. Nunc videndum an id procedat tantũ reſ-

77

pectu ignorantium, an etiam reſpecu ſcientium, & quod reſpectu ignorantũ tantum procedat proba- tur, nõ præcipua ratio ob quam facta à non vtro iu- dice ſubſtitentur eſt agentis ignorantia, & ne iſ qui bona fide accedunt ad eam qui verus iudex apparerit fruſtrentur, vt colligitur ex noſtro tex. ibi, *quandiu iuris, c. infamis ibi, ſeruus dñm putaretur liber, 3. q. 7.* at conſcius excommunicationis iudicis reus eſt cul- pe: ergo reſpectu illius geſta ſunt nulla ſenſu gloſ. verbo innodatus in c. ad probandũ de ſen. & re iu- di Alber hic nu. 33. ſalon 65. Nauar. in M. c. 9. num. 20. Couar. in c. alma mater 1. p. §. 6. nu. 8. de ſenten. excom. in 6. + Ceterum cum ignorantia in qua æquitas ſuperioris ſententię nititur non fundetur in errore illius, vel illius priuati, ſed in comuni, quo ſupra dictis cõſiderationibus fit factis: veriorẽ iedico ſententiã eorum qui docent geſta à tali iudi- ce valere, fore tamen reſpectu ſcientium in eorum odium retractanda. Vnde ſiquis per collationẽ ab Epifcopo excommunicato factam beneficium rece- perit conſcius: excommunicationis cõmuniter ignora- ta, erit beneficio priuandus, prouatur pars hæc: nõ iura ad valorem ſic geſtorum nõ conſiderant vnus vel alterũ ignorantia, ſed cõmunem noſter tex- tus ibi: *seruus quandiu iuris, & ibi, propter vtilitatem eoũ qui ad eum egerunt, &c. infamis, ibi, ſeruus dñm putaretur liber, quã iura de ignorantia ſingulari in- telligi, acqueſcit cum leges quã cõmuniter eueni- re ſolent conſiderent, nam ad ea ſupra, ff. de legi- bus: ergo ſingularis error non efficit quo minus ac- ta ſubſtituantur docent Butr. in d. c. ad probandũ nu. 11. vbi Abb. nu. 17. Fel. 8. Ancha. 11. Caſtro de le- pona. lib. 2. c. ſin. con. 2. Bertach. in reper. liter. Ce- verbo collatio ſub nu. 70. verſi. collatio beneficij.*

78

+ Supra dicta declaranda ſunt caſu quo ſciens ip- ſe deliquit ad eundem iudicẽ tali impedimento liga- tũ, ſed ſi delictũ ex parte ſcientis non conſidere- retur, vel iſtã alium iudicẽ adire nõ poterat vel quia is qui cõſtiteri vult nõ habet alium præter pro- prium parrochũ tunc cũ neceſſitate exculante de- lictũ non cõmittat acta valent, nec erunt retractan- da illudrat alijs relatis Thom. Sanch. lib. 3. de ma- tri. diſp. 22. q. 4. nu. 46. + Hodie vero cũ attempta Cõ- ciliij Conſtantienſis, deciſ. relatã à Fel. in c. Rodul- phus, n. 39. de reſcrip. Couar. in c. alma mater 1. p. §. 2. nu. 7. Gutier. 1. cano. c. 1. n. 1. Paz in prax. 1. tx. 3. reſpo. nu. 71. tantũ teneamur evitare excommunica- tos denunciatos, aut notorios clerici percuſores ſu- pra traditæ reſolutioni locus nõ erit, ratio eſt quia extra hos caſus cum prædictis cõmunicare licitum eſt, ergo ceſante odio debet ceſare pœnal. ſancim. 22. C. de pœnis Rurſus ex parte iudicis geſta valẽt cũ iurisdictionis vſum retineat quouſq; denuncia- tus proponatur. Quibus huic legi ſine imponimus, cedat in Sanctiſſimæ Trinitatis laude, Beatæ Virgi- nis abſq; ſabe Originalis maculæ conceptę Beato- rum Pauli Ioannis Baptiſtæ, & Joſeph, hono- rem in veſtrorum omnium vtilitatem Amen.

79

80

HE visto esta lectura de la ley Barbarius ff. de offic. prætor. del Licenciado Paulo de Maqueda, y me parece muy erudita y digna de salir a luz. Salamanca a 16. de Mayo, 1615.

Doctor don Alonso de la Carrera.

EL Licenciado don Juan de Salzedo, Prouisor y Vicario General de Salamanca, por su Señoria don Luys Fernandez de Cordoua, Obispo de la dicha Ciudad, y del Consejo de su Magestad, &c. Por la presente damos licencia al Licenciado Paulo de Maqueda, para que pueda hazer imprimir la lectura y re- peticion de la ley Barbarius, ff. de offic. prætor. por quanto nos patèze vtil y necessaria, para el aprouecha- miento de los eſtudiantes, En Salamanca a 18. de Mayo 1615.

Don Juan de Salzedo.

Por su mandado Luys Braues.